

Како изгледа вртић повезан са заједницом?

„Важност истраживања и изазови у повезивању са локалном заједницом“

Резиме

Заједничким промишљањем често смо се повезивали и подстицали једни друге на истраживање како у ужој, тако и у широј локалној заједници. Иницијатори за сарадњу били су деца, сестре- васпитачи, васпитачи, родитељи, рођаци, али и сама локална заједница која је препознала важност непосредног истраживања и учешћа деце у њој. У нашем раду приказаћемо на који начин смо сарађивали са локалном заједницом, водећи рачуна о узрасту деце, њиховим могућностима и предходним искуствима. Конкретно, на који начин и из којих потреба смо организовали долазак наставника и ученика Музичке школе „Јосип Славенски“ у наш вртић, како смо остварили сарадњу са Гљиварским друштвом Новог Сада који су препознали важност непосредног учења и истраживања деце у природи и како нам је Гљиварски Савез Србије пружио подршку. Такође, како смо промишљали о транзицији деце у Основну школу „Јован Поповић“ и како смо направили мапу мреже путева од куће деце до вртића и начин повезивања деце на истој. Уз подршку родитеља остварили смо сарадњу и са широм локалном заједницом, тј. Музејом „Тера“ у Кикинди. За нас одлазак у локалну заједницу није само један пут до исте, већ низ акција деце, васпитача и родитеља, које преко тог пута- договарање, консултовање, препознавање симбола, знакова, слова, бројева, мапирање, оријентација у простору...

Кључне речи: локална заједница, сарадња, промишљање, повезивање, добробит, истраживање...

Млађа јаслена група - У току пројекта „Шта све могу наши прсти“ након што смо направили манипулативну таблу, деца учевају да зубчаници производе звуке када их врте. Деци се допало да производе звук и траже нове начине да га произведу. Нудимо деци различите инструменте који се свирају уз помоћ прстију (синтисајзер, металофон, звечке, бубњеве...). Размишљамо на који начин да проширимо дечије искуство (Галерија Матице Српске). Како нисмо успеле да реализујемо сарадњу са галеријом, шаљемо мејл музичкој школи „Јосип Славенски“ у којем их позивамо на сарадњу. Како наша деца нису до тада имала прилику да излазе из собе (млађа јаслена група, неходајућа деца) одвели смо их на спрат у заједнички простор како бисмо их упознали са простором пре него што се одржи концерт. Договорили смо се да музичка школа дође код нас првенствено због узраста деце наше групе, због немогућности свих родитеља да воде своје дете у музичку школу, јер се концерт одржавао током преподнева радног дана. Гости су нам по договору дошли и одржали концерт за децу наше групе, али и за осталу децу вртића.

1..Концерт

Од наставнице из музичке школе добили смо информацију да је ово први пут да су сарадњу са вртићем остварили на овај начин, доласком у исти.

Средња узрасна група - У пројекту “После кише”; деца су највише била заинтересована за гљиве. Где све расту, како изгледају, које су јестиве, које отровне... У почетку су се родитељи укључивали доносећи енциклопедије, сликовнице, плакате, убране гљиве. Павлов тата нас је усмерио на Гљиварско друштво Новог Сада. Послали смо им мејл са информацијама чиме се бавимо и шта истражујемо, те су нас позвали на њихов састанак који се одржава на ПМФ-у на департману за биологију. На том састанку присуствовао је један васпитач и један родитељ из групе. Добили смо нова сазнања о гљивама, отворили су се нови путеви за истраживање... Позвали су нас, децу и родитеље на изложбу гљива на Стражилову. На изложбу је дошло 15 породица. Деца су имала прилику да и уживо виде изложене гљиве које су до тада препознавали само на фотографијама, да разговарају са детерминаторима гљива и тиме преиспитају своја сазнања, да их потврде или повежу са личним искуством. Након изложбе, представник ГДНС Момчило повео нас је у шетњу по шуми. Деца су усхићено трагала за гљивама, пењали се по корењу, брдима, подизали грање, суво лишће не би ли пронашли сакривене гљиве.

2. Састанак на ПМФ-у

3. Истраживање на Стражилову

Сарадњу са ГДНС наставили смо кроз друге активности у вртићу (радионица израде гљива са родитељима, отварање изложбе) и у Каменичком парку.

Позив за сарадњу ускоро нам стиже и од стране Миколошко-гљиварског савеза Србије, који су сазнали за наш пројекат. Контактирали су нас и предложили да нас посете. Након договора дошли су у нашу собу где су организовали квиз „Мали гљиварчић“ у коме су учествовала сва деца. Показавши велико знање о гљивама свако дете је добило диплому и вртић је добио

захвалницу за сарадњу и промовисање света гљива. На сајту ГДНС изашао је чланак о нашој сарадњи.

<https://gdnovisad.weebly.com/aktivnosti/vrtic-kalimero-mali-prirodnjaci>

4. Додела диплома

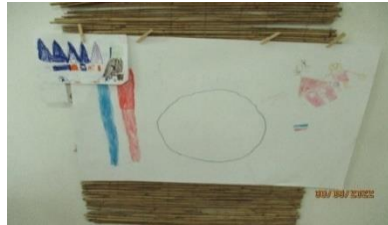

5. Захвалница

Старија узрасна група - Деца су након летњег распуста причала где су све били и које дестинације су обишли. Разговарајући о томе где ми живимо, правили смо микро мапу наше Земље у којој смо представили наш град, вртић.

6. Мапа света

7. Микро мапа

8. Мапа са графослопа

Истражујући

како изгледа наш пут од куће до вртића, неке путеве смо успели да проверимо и потврдимо, док смо даље дестинације проверавали виртуелно помоћу 3Д Гугл мапе.

Позвали смо родитеље да нам се придруже и са децом представе пут од куће до вртића. На плакату су биле познате грађевине али су на радовима деца доцртавала зграде поред којих пролазе и у којима живе деца из групе. Понуђена мапа града служила је међусобном повезивању и проширивању знања о нашем граду.

9. 3Д мапа

11. Карта Новог Сада

12. Мапа мреже града

Учешће у заједничком истраживању кроз различите видове подршке допринели су развоју ране писмености у виду симболичког бележења у животно-практичним

10. Пут до вртића

ситуацијама.

Старија узрасна група - Пројекат „Где расте глина?“ започео је иницијативом девојчице Миле која нам је испричала да је у току лета ископала глину на плажи. Отишли смо да проверимо да ли има глине на плажи и како смо увидели да је нема, промишљамо где даље да трагамо. Лаура се сетила да се саксије праве од глине, и питали смо се где можемо да их потражимо.

Саопштавамо деци да се одржава цветна пијаца на Спенсу. Деци је познат пут до Спенса из предходног искуства, а и већина њих живи у близини. Обилазимо цветну пијацу, штандове, упоређујемо различите материјале, разговарамо са продавцима... Саксије које смо тражили нисмо пронашли, али смо добили одговоре на нека наша питања.

13. На Штранду

14. Цветна пијаца

Ослушкујући њихове исказе сазнајемо да глину можемо пронаћи у музеју. Како смо знали да наши другари Бомбонице праве мапу, упитали смо их да ли знају пут до музеја. Предлажу да нам покажу њихову мапу и да нам објасне који је пут краћи до музеја...

Крећемо у посету, пратимо мапу, учавамо знакове, препознајемо познате објекте, читамо називе Улица. Фрушкогорску улицу деца упоређују са Фрушком гором, затим Стражиловску као Стражилово где су шетали са родитељима. Након посете обележавамо на мапи града нашу путању кретања, подсећамо се назива улица, различитих симбола, знакова, семафора... У сарадњи са нашим сарадником за ликовно Викторијом и на њен предлог одлазимо у Дечији културни центар Нови Сад, где нас дочекује ликовни педагог Љубица. Са њом обилазимо изложбу готових предмета од глине, затим у атељеу имамо прилику да видимо различите боје глине, пећ у којој се глина пече, и стичемо вештине моделовања глине...

15. Посета дечијем културном центру

16. Посета Основној школи

Повратак из атељеа отворио је ново питање да ли постоје глинене књиге? У проналажењу овог одговора помогла нам је сарадња са Основном школом. Давид се сетио да то можемо да питамо у школи у коју иду његова браћа. Позивамо школу и договарамо посету. Пут до школе је кратак и деца познат,

јер се школа налази у близини вртића. У школи нас дочекују наставници историје и географије. Обилазимо школу, разгледамо шта се то све налази у школи, затим одлазимо у учионице где се налазе ти предмети. Кроз ову посету добили смо нова сазнања везаних за глину, али и научили како то изгледа школа и седење у школским клупама и започели транзицију ка школи.

У току једне од стручних посета колегиница из Кикинде код нас „Кластер“ вртићу добијамо предлог да посетимо Музеј „Тера“ у Кикинди и да видимо праве велике скулптуре и добијемо још глине. Родитељи предлажу да организују посету музеју. Ова посета нас је све оснажила да не трагамо само за сарадњом у ужој локалној заједници, већ да ширимо видике и отварамо нове могућности како деца тако и нама.

17. Музеј "Тера"

18. Добили смо микроскоп

Група пред полазак у школу - У току пројекта од родитеља смо добили микроскоп за нашу лабораторију. Да бисмо научили да га користимо била нам је потребна стручна помоћ. Пошто знамо да је транзиција процес који траје и треба га почети много раније, ради успостављања партнерства, добробити детета и континуираног процеса, одлучили смо да посетимо Основну школу „Јован Поповић“ и у договору са стручним сарадником Драганом Т. и наставником биологије организовали смо посету.

Питања о води су се нагомилала. Размишљали смо о томе где можемо да добијемо одговоре. Контактирали смо водовод, али нажалост посете су биле забрањене. Чули смо се са стручњацима из водовода који раде на узимању узорака и проверавању воде у лабораторији, оне су рекле да могу доћи код нас у вртић да нам испричају како се вода у фабрици

20. Лаборанткиње у вртићу

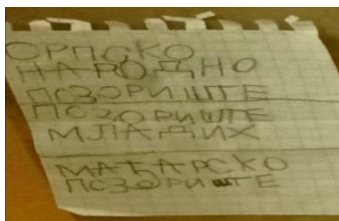
пречишћава и како се у лабораторији проверава да ли је исправна. У посету су нам дошле Милица и Јелена које су нам кроз разне експерименте приказале на који начин стручњаци у Водоводу проверавају квалитет воде. За тему којом се бавимо овако смо пронашли начин да пракса односа између вртића и локалне заједнице може да буде и „обрнута“.

19. Посета школи

Група пред полазак у школу - Пре одласка у локалну заједницу уследило је низ акција у нашој соби. Као групи пред полазак у школу било нам је важно да подржимо учење код деце и подстакнемо га кроз почетно описмењавање: препознавање симбола, знакова, слова, бројева, мапирање, писање слова и бројева. Циљ нам је био, не само да сазнамо шта се налази иза завесе у позоришту како се прави представа, него и да се деца оријентишу у простору и да кроз разне стратегије пронађемо пут до места где желимо да стигнемо. Прво је то било Позориште младих, а касније СНП и Академија уметности.

Како смо се и раније користили Гугл мапом и на основу предходног искуства, Душан је предложио да и овог пута пронађемо путању до позоришта на интернету. Јана је правила записе путање којом треба да идемо, јер су деца предпоставила да неће моћи да запамте цео пут.

11. Деца пишу

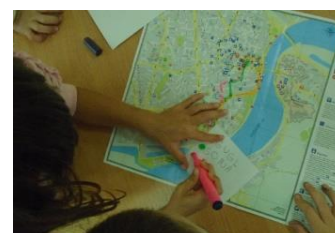

21. Истражујемо Гугл мапу

22. Деца бележе

Симеон је рекао да он зна други пут до Позоришта младих и да ће код куће направити мапу. Како се он и Соња нису сложили у томе где се позориште тачно налази, након краће дебате предложили смо и Соњи да направи мапу. У међувремену, ми смо истраживале могуће изворе сазнања, те смо од Туристичке организације града Новог Сада добиле мапе града које смо унеле у собу. Како су их деца самостално током дана истраживала, тако смо и заједно на

23. Мапа града

њој бележили све путање до Позоришта младих. Током бележења су нам били значајни Јанини записи, Симеонова и Соњина мапа које су наредних дана донели и представили их, као и симболи на мапи које смо препознавали. Један од првих симбола који су препознали у

легенди је симбол позоришта који смо имали и у соби, а потом и остале симболе: пошта, болница, музеј, река, паркинг...

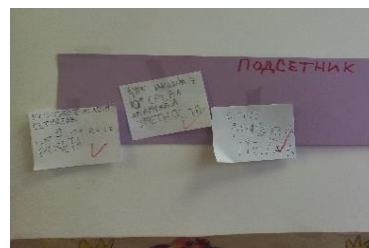
С обзиром на то да смо обележили три путање на мапи, питале смо децу како да сазнамо која нам је најближа, и на њихов предлог испробали смо све три, с тим да смо ишли два пута. Прва је била Гугл мапа. Друга путања коју смо испробали је Симеонова и Соњина, које су биле сличне. Разговарали смо и промишљали гледајући мапу, до ког места би требало да идемо заједно, а где ћемо се раздвојити у две групе, како бисмо испробали оба пута и увидели који је краћи. Написали смо један подсетник и окачили га на врата, како не бисмо заборавили када треба и где да идемо. Пре сваког поласка смо

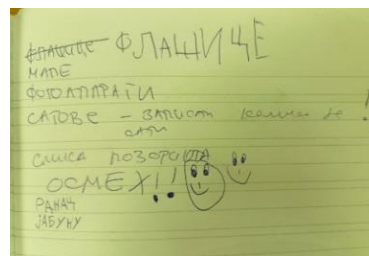
26. Време поласка и доласка

разговарали о томе шта нам је све потребно да понесемо са собом, подсетили смо се наших правила понашања која су нам важна када идемо

у шетњу, осврнули смо се на мапе, спаковали све што нам је потребно и убележили време поласка.

24. Подсетник

25. Шта све понети

Након што смо испробали све три путање, увидели смо да је Соњина путања најкраћа и најбезбеднија, па смо се договорили да када будемо ишли у договореном термину у позориште, идемо том путањом. Прилоком сваког одласка деца су препознавала ко где живи, где раде неки родитељи, где им живе рођаци, у коју продавницу иду, разговарали су и фотографисали. Све време деца су читала и пратила мапу уз нашу подршку, одређивали да ли треба да скренемо десно или лево, препознавали називе улица поштујући правила уобраћају и препознавајући саобраћајне знакове. Током пута смо их често заустављали како бисмо им усмерили пажњу на неке важне деонице пута. Након што смо испробали све три путање, решили смо да од фотографија које смо путем усликали направимо пано са путањама.

Родитељи, као и васпитачи су препознали важност одласка у позориште са децом да гледамо оперу за децу „Чаробна фрула“, која се одиграва са публиком на сцени. Једна мама нам шаље мејл, доноси нам репертоар из СНП-а за тај месец, препознајемо датум и име опере, заокружујемо је и стављамо као подсетник на врата.

27. Дечија мапа до Позоришта младих

28. Репертоар СНП-а

29. Пратимо мапу

Тражимо на мапи симбол позоришта и препознајемо где се оно тачно налази. Обележавамо пут на мапи и наредних дана га испробавамо. На путу до СНП-а деца су такође фотографисала, па смо направили још један пано на коме је био пут од вртића до СНП-а са тим фотографијама. За децу је био велики изазов посложити фотографије хронолошки и одредити са које стране пута који правимо ће се оне налазити... Уз консултовање и договорање како са нама, тако и међусобно, писали су, цртали, лепили, смишљали начине како да представе одређене делове пута...

31. Дечија мапа до СНП-а

30. Стигли смо на оперу

Током ових испробавања путања

дошли смо на идеју да заједно израдимо једну велику мапу са најбољом путањом до Позоришта младих, у жељи да наше стечено искуство пренесемо и другој деци у вртићу. Израда мапе била је захтеван посао у коме пружали деци помоћ, омогућили им да праве изражавају своје изнели на велики да буде интерактивна, изнели неколико

32. Израда интерактивне мапе

средстава и фигуре људи. Како су се деца тако су се код мапе задржавали и са разговарајући о улицама и њима познатим мапи.

33. Мапа у заједничком простору

смо ми као васпитачи охрабривили их, изборе, подстицали да идеје... Готову мапу смо ходник и направили смо тако што смо уз њу мањих превозних сама током дана играла, родитељима објектима приказаним на

За колектив вртића „Калимеро“

Радна група:

1. Анамарија Капур- медицинска сестра –васпитач
2. Ивана Пајовић- медицинска сестра-васпитач
3. Емина Дукић- васпитач
4. Јелена Шараба- струковни васпитач
5. Данијела Трнинић- струковни васпитач
6. Драгана Марјанац- струковни васпитач
7. Сања Лугоња- струковни васпитач
8. Сунчица Вуковић- струковни васпитач

Литература:

1. Документ Основа програма ПВО развијан је у партнерству Завода за унапређивање образовања и васпитања, УНИЦЕФ-а, Института за педагогију и андрагогију Филозофског факултета Универзитета у Београду и Министарства просвете, науке и технолошког развоја. (2019). *Основе програма предшколског васпитања и образовања ГОДИНЕ УЗЛЕТА*. Београд: Министарство просвете, науке и технолошког развоја & Привредно друштво Просветни преглед д.о.о.